Și atunci de Crăciun

Și Crăciunul sub ocupație

Când am dat jos din mașină cumpărăturile pentru sărbători, belșugul lor a făcut de o dată să-mi fugă gândul, spre alt Crăciun îndepărtat și totuși atâta de viu în aducerea aminte.

Crăciunul subt ocupație.

Să fie inadevăr două zeci de ani de atunci?

Și Bucureștiul ăsta-renoit, clocotitor de viață și belșug și zgomot — e Bucureștiul mohorît și pustiit de atunci?

Pare că revăd, prin contrast, străzile goale, din care a dispărut larma vehiculelor și a vânzătorilor cu coșuri: Rari trecători — femei îndoliate, bărbați ducând sub braț ca nu știu ce comoară câte-va bucăți de lemne. Pretutindeni prăvălii închise, golite de mărfurile toate. In mers țeapăn, patrule, pe care le ocolești cu teamă. Și pe la răspântii — afișele mari — ordonanțele regeștei și crăeștei armate de ocupație. Pentru nesupuși, gradat pedepsele: amendă, închisoare, moarte.

Veneau sărbătorile Crăciunului.

Dar aveau pe atunci vre'o însemnătate sărbătorile? O zi scrisă doar cu roșu în calendar. La Paște n'au eșit la arat — din poruncă — plugurile?

Venea un Crăciun mohorât, lipsit de larma clopotelor, de belșugul meselor, lipsit mai ales de or ce știre de la cei plecați.

Crăciun fără de vestitori cu stele și colind care să vină să cânte la fereastră:

Ne dați or nu ne dați?

Dar cine și ce să le dee, când până și umilii covrigi erau un lux neîngăduit de asprele porunci ale ocupației?

Bucureștiul, vestita cetate a Chanaanului de belșug și risipă, Bucureștiul ale cărui prăvălii revarsă astăzi toate bunătățile pământului, părea atunci un oraș încercuit și flămânzit de un lung asediu.

Carnea, laptele dispăruseră; iar pâinea ce se dădea — greu drămuită — nu avea nici un bob de grâu într'însa.

Și pentru pâinea asta neagră și grea ca o halcă de pământ, stătea — în fața obloanelor încă închise a brutarilor — șir nesfârșit de lume amărâtă.

Stăteau femei venite din miez de noapte: și cu picioarele în zăpadă așteptau ceasuri lungi și grele până ce se deschideau obloanele; și sub controlul ostașului străin căpătau pâinea neagră și amară, care avea să fie cozonacul Crăciunului.

Și pâinea asta searbădă era înmuiată uneori numai de licoarea lacrămilor. Nici odată n'a văzut Bucureștiul încă atâtea femei cernite. Și dacă nu puneau și mai multe zăbranic, — pricina era că nu mai aveau de atâta vreme nici o veste de la cei plecați să lupte înainte în Moldova.

Moldova! Jumătatea asta de țară spre care ni se îndreptau toate gândurile, părea atunci mutată pe tărâmul celălalt.

Pe căi orcât de ocolite nu ajungea, nu venea de acolo nici o știre. Și rupte în două, familiile treceau zile mohorâte așteptând printr'o minune o veste.

Și când auzeai bătăi în ușă, spaima era însoțită și de o nădejde. Poate prin căi ocolite, prin alte țări o veste...

Deschideai grăbit ușa.

O patrulă germană!

Ostași cenușii băteau în ușile caselor de a rândul. Porunci aspre erau rostite într'o limbă, pe care mulți n'o înțelegeau de loc. Dar gestul era precis. Ne arată zăpada care se așezase iar subțire pe trotuar. Împărțeau amenzi celor cărora vântul le troenise zăpadă mai multă.

Pe atunci servitorii erau și un lux și o primejdie. Se alăturau ajutându-se câte două familii într'o casă, la un singur foc, o singură lumină.

Spăimântați erau acum la curățatul zăpezei moșnegi încovoiați, femei plăpânde.

Mâini neînvățate mânuiau lopețile, troenind în movile pe margine de trotuar-zăpada. Se schimbau mărturisiri dureroase:

— Nu e mai cald nici în casă. Am isprăvit de ars și magazia și gardul.

— Eu am pus de a tăiat ieri cireșul. Știi? Cireșul de la fereastră. Plângeau copiii când l'a isbit întâi cu toporul.

Un vecin mai amărât arunca între dinți o ocară stăpânitorilor vremelnici. Dar toate privirile îl mustră înspăimântate. Patrula nu-i departe. Și colo la răspântie sunt afișate pedepsele.

Cine va insulta în orce chip armata de ocupație: *Pedeapsa cu moarte.*

Totuși moartea nu mai înspăimânta chiar atâta. Alături de fricoși erau și eroi umili, cari — înfruntând'o — ajutau pe prizonieri să fugă din lagăre.

Zahărul ajunsese să se vândă aproape cu greutatea lui în argint. Mame — la mare nevoie — îl târguiau în cantități minime la farmacie.

Căci ce voiau copiii să știe de scumpete, sau poruncă germană!

Lipsiți de prăjituri, de lapte, bucățica de zahăr în ceaiul servit ades cu pesmet de mămăligă, era tot dejunul și poate chiar cina copiilor.

Așa că cine mai avea încă o ultimă cutie de zahăr o păstra ascunsă prin sobe, saltele, pendule.

Și când totuși neamțul venit să perchiziționeze găsea până la sfârșit cutia, era o mică dramă în adevăr dureroasă.

Amenda întâi, că n'ai declarat'o de bună voie. Confiscarea zahărului și neputință să dai de acum copiilor măcar ceașca de ceai la culcare.

Erau atunci umilite rugăminți, erau lacrimi.

Se înduioșa ostașul străin câte odată. Avea poate și el copii acasă. Erta jumătate amenda, lăsa o părticică din zahăr.

Apoi parcă mustrându-se că a călcat porunca de sus eșea țeapăn pe ușă rostind ca o sentință:

— Krieg ist Krieg.

Răsboiul e răsboiu. Nu poate să nu aducă suferinți și lipsuri. Vom fi răscumpărat cu ele liniștea de acum?

Și în fața mesei încărcate din bucătărie nu pot să nu-mi aduc aminte de o femee tânără care se ducea pe jos — vehiculele extrem de rare ne erau interzise — se ducea pe jos în preajma Crăciunului la marginea orașului să cumpere o bucățică de carne tăiată clandestin. O aducea ascunsă sub haină. Venea înspăimântată ca de nu știu ce vină.

In drum soldați întunecați la chip — alți biruitori — alungau fără milă copii ce încercau să rupă dintr'un gard câte-va așchii.

Nu aveau foc. Venea Crăciunul.

Intr'o clădire mare cu sentinele în poartă un brad enorm se vedea strălucind prin fereastră. Voci bărbătești intonau cântecul pe care-l uitaseră copiii noștri.

O Tannenbaum, o Tannenbaum
Wie grün sind deine Blätter!

. . . .

Dar ce larmă e asta. Mă smulg — ca unui vis întunecat — amintirilor. Zgomot de aramă, parcă niște clopote mici ar bate în odăi deasupra, dedesupt, alături. Inteleg. Ajun de sărbătoare. In toate locuințele, în toate bucătărioarele e bocănit voios de aramă. Sunt piulițele în care gospodinele pisează zorit zahăr, scorțișoare. Pregătesc cozonacii, turtele.

Zgomotul piulițelor! Lipsea atunci și muzica asta de ajun de sărbătoare. Piulițele erau rechiziționate, prefăcute în gloanțe. Nu mai face prăjituri nimeni. Zadarnic cu ochi rugători întrebau copiii.

— *„Nu faci pom? Nu faci cozonac, mamă?*

Sunt două zeci de ani de atunci. Copiii de azi nu cunosc amarul vremei aceleia de cât din povestite. Copiii copiilor lor vor învăța în cărțile de istorie de un lung răsboiu, de o ocupație a țărei noastre.

Și distrați vor confunda-o poate cu alte mai vechi ocupații: 1916-1812 Mackensen, Cutusof. Europa prinsă toată în vârtej de răsboi. Ruși—buni prieteni „cari nu lăsa Valahilor de cât ochi ca să plângă".

Și câte ocupații înainte! Viclene așezări rusești, crunte încălcări turcești. Chiar și nemți — cu sau fără coadă — mai veniseră în câte-va rânduri.

De câte ori Bucureștiul n'a fost prădat, secătuit, ars? Și totuși a înviat mereu întinerit ca și pajura din poveste.

Acum e liniște. Totuși știrile din gazetă... Foc spre apus. Foc spre răsărit departe. N'o sări și spre noi o scântee?

Un clopot la o biserică. Apoi altul. Ajunul. Un gând cucernic ca și o cruce mă liniștește.

Este o dreptate sfântă. Și chiar de o mai veni vremuri grele, așezarea noastră de acuma nimic n'o mai clintește.

Am dovedit și în trecut deajuns că: Puhoaele trec, dar stâncele rămân.

Mă îmbie spre geam trei glasuri subțirele!

Bună dimineața la Moș ajun.

Ne dați ori nu ne dați?

„Și alături, în vecini, o freulein învăța pe doi copilași să cânte:

O Tannenbaum, o Tannenbaum
Wie grün sind deine Blätter!

Vine Crăciunul!

LUCREȚIA PETRESCU

Balada de Crăciun

Spre voi, copii nenorociți,
Ce'n viața voastră nu primiți
Nici haine noi, nici jcării
De sărbători, ca alți copii!

Spre voi ce'n loc de mângâieri
Alinătoare de dureri,
Aveți doar gerul ce vă 'nghiață
Sărutu-i rece, peste față!

Voi care n'ați simțit o clipă
D'asupra voastră o aripă
De milă, și ce'n amintire
N'aveți o șoaptă de iubire!

Voi fără tată, fără mame,
Eroi atâtor triste drame!
Dar iată par'că plânge rima
Când visul meu vă recunoaște...
Martiri ce-ați săvârșit doar
crima
Involuntară — d'a vă naște!

Spre voi, adânc înduioșat,
Și 'ndreaptă versu 'ndurerat
Un biet poet,
Muncit de tainicul regret
De-a nu fi azi măcar bogat
Ca să vă facă să gustați
Și voi, sărmani nevinovați,
Ce dulce pentru unii este
A fericirilor poveste!

Un biet poet, iubiți copil,
Ce plăsmuește nebunii
La voi când cugetă ades,
El, care-atât v'a înțeles
Că azi cu drag v'a făurit
In fantezia lui de vise,
Palat cu porțile deschise
Să intre toți ce-au suferit!

V'așteaptă 'ntr'însul mii și mii
De bunătăți, iubiți copii!
Precum în basme vă grăia
Bunica voastră când trăia:
Veți fi și voi inveșmântați
Ca și copiii cei bogați.
In jurul vostru risipite
Vor sta păpușile gătite,
Soldați de plumb și cai de lemn
Ce vor umbla doar la un semn.
Și fel de fel de jucării,
Drăguți copii!

Vor fi și mese încărcate
Cu prăjituri și cu bucate
Și voi o să gustați din ele
Voioși ca niște păsărele!

Din caldul largilor saloane
Ale palatului visat,
Ca și feciorii de'mpărat,
Veți adormi între bomboane
Și veți privi cu drag în stradă
La fulgii repezi de zăpadă...

V'așteaptă și-alte dulci minuni,
Aeroplane-adevărate,
Vor fi și smeuri înălțate,
Pe frunți o să aveți cununi
Chiar voi,
Copii orfani, flămânzi și goi!

Iar când veți face nebunii
Spărgând prea multe jucării,
Să știți pedeapsa cea mai mare
Va fi o caldă sărutare,
Pe care 'ncet o să v'o dea
Un înger blând: fetița mea!

După-atât joc și desfătare
Când noaptea va veni tihnit,
Va merge'n patu-i fiecare
Să doarmă fericit!
Acolo însă vă așteaptă,
Copii, minunea cea mai mare,
Și cea mai înțeleaptă!
In somn blajina arătare
A mamei voastre pe pământ
S'o pogori din cerul sfânt
Ca să vă cânte la urechi
Un basmu vechi
Și să vă legene încet!

— O de-ar putea bietul poet
Ca fără știrea nimănui
Pe când voi ziceți: Tatăl
nostru,
Să schimbe patul cu al vostru...
Poate-ar veni și mama lui!

CINCINAT PAVELESCU

Povești de Crăciun

Mi-a rămas și-mi stărue în minte mai mult decât oricare altul din copilăria mea. Un Crăciun trist, dar înviorat deodată, luminos și cald.

Eram de vreo treisprezece ani, în cl. I-a de seminar, la București. Venisem acasă de sărbătorile lui. Ai mei erau necăjiți mai mult ca oricând. Prin câte amaruri trecuse tatăl meu cu dușmanii neîmpăcați, acesta-l doborîse. Era abătut. De două zile se înscăunase în sufletul lui și într'ale noastre ale tuturor supărare mare. Sosise ordin greu dela mitropolie. Sfârșise de astă dată cu sâcâelile obicinuite la toate sărbătorile mari, când era oprit să servească la biserică, or era trimis la alta, departe, cine știe unde. Inteleseseră și cei cari îi voiau răul și cei cari aveau puterea în mână, că nu-l stinghereau cu măsurile acestea, că, mutat, făcea slujba pela case în două sate, iar oprit dela enoria lui, era îmbulzit de chemări din partea poporenilor. Acum îi dăduseră lovitura cea mare. Era caterisit. Ii se adusese vina, că umbla tuns, lucru ce nu putea să fie tăgăduit, nici înlăturat cu probe, cum se întâmplase cu celelalte ponoase, cu cari îl hărăziseră. Mitropolitul Ghenadie, socotind că cinstea preoțimii stă în plete, găsea în tăiatul lor o erezie, un început de destrăbălare. Era poate singurul cleric din țară pe acea vreme, care purta părul retezat.

Mama era bolnavă în pat, mai bolnavă ca oricând, și, ca să puie vârf la toate, cu câteva zile înainte, ca o prevestire a furtunilor, ce aveau să se abată asupră-ne și ca o pregătire pentru îndurarea unor străpungeri mai mari, au fost găsiți morți amândoi porcii mari și grași, cari ar fi urmat să fie tăiați, unul înainte și altul mai după Crăciun.

Pe tată-meu îl văzusem de multe ori cu mințile pierdute, pe mama niciodată. Când el era sâcâit, lipsit și nu știa de ce să s'apuce și de unde să aștepte scăparea, sărea ea și făcea toate bune. Avea păstrările ei pe fundul lăzii, din vânzări de lapte, de zarzavat vara, din vechituri de haine pela târguri. După câte auzisem vorbindu-se le sfârșise însă, cu acoperirea atâtor cheltueli făcute cu nunțile surorilor, cu ținerea mea la școală, cu străgănelile nesfârșitelor anchete și ale proceselor încâlcite, cu drumurile tatălui meu și ale martorilor la consistoriu.

Stam toți tăcuți. Nu vorbea nimeni. Par'că era un mort în casă. Copiii umblam care de care mai ușor să nu supărăm pe părinți.

In capul satului răsunau cântări din ajunul sfintei sărbători a Nașterii Domnului. Aveau să vină colindătorii. Nici pentru ei nu era nimic pregătit. In alți ani se punea grămada de gologani în colțul mesei și lua din ea cine apuca dintre noi, alergând să iasă 'naintea vestitorilor minunei celei de negrăit. De ploconul brezăii nici vorbă. Ce aveam să le spunem? Să stingem luminile, să'ncuem poarta? Vai, câtă rușine!

Incep să tragă clopotele la bisericuța noastră. Trece un fior prin toți. Altădată eram, cu mare, cu mic, premeniți și ne 'ntreceam care să plecăm mai întâi! Mă uit la tată-meu. Il văd că lasă condeiul din mână, dă ochelarii jos, se ridică de pe scaun, se întoarce cu fața la icoane și se 'nchină cucernic. Ii urmăm toți pilda. Mama se saltă ușor din așternut, îngenunche, își lasă capul într'o mână și se pune pe plâns înfundat. Plecaseră femeile străine, rămăseserăm numai noi. Ne uitam unul la altul, posidicurile, ferindu-ne să cătăm spre părinți. Ochii lor turburi ne-ar fi făcut să izbucnim în hohote. Atât am prins din șoaptele lui:

— Și 'mpărtășește, Doamne, din bunătatea Ta, pe toți vrăjmașii mei, văzuți și nevăzuți!

Nu-mi dam seama ce legături putea să aibă acestea cu năpasta, ce căzuse peste casa noastră și mai ales de ce se ruga el așa de călduros pentru păcatele lor.

Ies afară. Locuințele cufundate'n zăpadă, dau semn de viață doar prin fumurile ce eșiau de pe coșuri și prin licărelile geamurilor. Toată lumea zorea cu mâncările, aștepta să vază brezaea. Nu era casă peste care să nu treacă fiorii zilei de sărbătoare, aducătoare de tihnă.

Văd d'odată, că se deschide poarta și intră pe ea o moșmoană, ducând ceva nătavălos în mână. Vine grăbită spre trepte, se'ndreaptă spre ușe.

— Acas' sânteți? întrebă ea.

Merge la masă și pune pe ea o legătură în care era o șușalcă mare de carne, două picioare de porc, cozonaci, câteva sticle de rachiu și de vin.

— Pentru sărbători! zise ea.

Dă apoi o motoașcă cu bani mărunți tatălui meu:

— Asta pentru sfinția ta. Să-ți ție Dumnezeu darul! Din partea boerului Vasilescu. Să te rogi pentru sănătatea lui!

Atât a vorbit și s'a dus. Era servitoarea preotului celalt, în casa căruia sta cu chirie un pensionar din București, suflet bun și 'nțelegător al vânjolirilor și necazurilor omenești. Auzise vorbindu-se cu lăudărășenie de isprava făcută și de bună seamă și de paguba cu porcii, știa că tot ce se făcea contra tatălui meu, era pornit din lăcomie, înțelesese sdruncinarea prin care trecea el și prin el familia 'ntreagă și-și făcea cea mai sfântă datorie omenească, să aline o durere, să șteargă șiroae de lăcrămi, or împlinea doar o obicinuință creștinească?

Niciodată n'am văzut pe tatăl meu, care nu punea mare preț, pe ce i se da, cu fața mai luminată, cu ochii mai lucitori. Mama plângea iarăși, cuprinsă de duioșie. Nouă ne venea să sărim în sus de voioșia, ce ne-adusese d'odată seara de Crăciun.

Fără să-și pue epitrahirul pe după gât, rosti el din nou o rugăciune, în mijlocul nostru, ghemoșați pe la picioarele lui. Slăvea harul A Tot Puternicului Impărat și chema 'ndurarea Lui asupra sufletului larg, desbrăcat de tot ce e lumesc în el, al bătrânului milos și darnic.

— Să lăsați să vie colindătorii! a rostit scurt tată-meu. Uite banii colea. Dați tot, numa' cu cumpăt să ajungă.

Au început pe dată să se ivească'n curte pe sală întâi *lulele, lilieci,* apoi băeți mai măricei.

N'a trecut mult și a venit o femee grăbită să-l cheme pe tatăl meu la o bogătașe, bolnavă greu. I-a spus că i s'a luat darul slujbelor, dar trimisa stăruea să se ducă cu orice chip. L-am văzut stând pe gânduri. A prins apoi s'o întrebe ce are stăpâna, ce o doare. Il văd căutând printre vrafurile de tipărituri de pe masă. In loc să ia molitfelnicul, or evanghelia, prinse'n mână o adunătură de descântece. A plecat cu ea și a venit târziu, liniștit, mulțumit, găsindu-ne'n viorați de ghidușiile moșului brezăii, aci fioros, aci mângâios cu cei mici.

A doua zi au aflat enoriașii, din gura binevoitorului lui, că tată-meu e scos din preoție pe totd'auna; gura satului a purtat totuși vorba că are o carte, ce ia cu mâna, nu altfel, junghiul și toată făcătura. Vindecase cu citirea din ea pe Băjenoaea, o bătrână, care avea un năduf vechi. Dintr'asta nu mai știa ce e odihna. Era căutat de lume peste lume, nu numai de la noi, ci și din depărtări largi. I se dusese vestea de puterea ce are asupra duhurilor necurate.

In curând peste nevrednicul păstor, mândru, nedrept și mitarnic a căzut blestemul atâtor dureri tăinuite. Cel nou, blând și milos, a aflat singur cum stau lucrurile și, fără să ceară tată-meu, fără să stărue cineva, ca altă dată, i-a dat la loc ce i se luase prin pizmuiri și hatâr. Nu-i mai pomenea'n hârtia trimisă de tunsul părului. O singură'ndatorire-i punea: să'nceteze cu vrăjile și să reia slujba'n lăcașul Domnului.

Se coborîse iarăși voia bună subt acoperișul nostru mohorît, fugea lipsa și stinghereala din el. Credința, căzută pe loc mănos, prinsese rădăcini, făcuse să dea rod nădejdile.

Crăciun trist, Crăciun sfânt al copilăriei mele amărîte, nu te-am uitat și iată-că mi-am împlinit de astădată, dorul fierbinte, să te povestesc, să te știe și alții, să crează, ca și mine, în minunile tale.

MIHAIL LUNGIANU

Moș Crăciun întârziatul

Credeam că m'a uitat; de aceea am fost foarte surprinsă că, eri seară, pe când coseam, l'am zărit deodată în fața mea, privindu-mă atât de blând de par'că-și adunase toți anii de blândețe într'o singură privire.

„Ce faci tu aici, fetiță?"

„Uite, moș Crăciune, cos o rochiță pentru copilașul meu".

I-am dat un scaun

„Am pornit-o prin lume, fetițo, să văd cum se bucură oamenii de darurile mele. Căci asta-i lege: când faci un bine, îl faci puțin ca să te bucuri și tu. Imi pare că pe tine te-am uitat; ca să te răsplătesc am să te iau cu mine în plimbarea mea de-azi noapte prin lume. Ți-ar face plăcere? Dar am uitat să te întreb: ce-ai fi vrut tu dela mine?"

„E atât de greu de răspuns, moș Crăciune; poate fericirea... Dar care om e fericit?"

❖

In casa de alături, adevărat palat, nu-s acasă decât copiii și slugile. Dorm cu toții. Părinții sunt la teatru. Pășim pe covoare moi, trecem pe lângă șemineuri înalte. In odaia copiilor, fetița odihnește o păpușă scumpă, darul lui moș Crăciun, strâns lipită de pieptul ei, în brațe; ursul, calul și cățelul băiatului zac sfârâmați pe parchet... Dar moș Crăciun e grăbit. Mă trage repede de mână. Mai avem atâta de vizitat.

Iată-ne în cocioaba fierarului. O bătrânică oarbă, măruntă, firavă, de par'că ar fi numai umbra sufletului nostru, și care ne recunoaște! Intunericul ei a fost răzbit de viziunea luminoasă a harului. Intinde spre noi niște biete mâini subțiri și doritoare, tremurătoare și vii, de par'că toată viața ei, lăsând în urmă-i un trup mort, s'a scurs în vârful degetelor.

Mă cutremur de gândul rău ce îl citesc în ochii fierarului cel tânăr: „dece nu moare mai repede!" Mâinile tremurătoare ne chiamă, ne imploră: „Dă-mi, moș Crăciune, dragostea copilului meu".

Fiul ei, fierarul, a auzit și-a tresărit. Moș Crăciun m'a tras repede afară, dar eu și apucasem să zăresc în ochii lui acel fulger luminos al căinții și-al iubirii.

M'a purtat moș Crăciun din casă'n casă toată noaptea. Am văzut oameni buni și răi, — iar cei răi nu erau mai fericiți decât cei buni, — bogați și săraci (aceștia din urmă de cele mai multe ori mai darnici decât primii), tineri și bătrâni. Am privit suflete bătrâne mocnind în piepturi tinere. Am văzut luptând atâtea pasiuni, biete infime râme târâtoare față de întregul univers: ură, dragoste, desamăgire.

Dar fericirea, moș Crăciune? Fericirea nu am întâlnit-o nicăieri.

Atunci moșul mă duse într'o cameră modestă: un pat, o masă, într'un colț mașina de cusut.

Curios: totul mi se pare cunoscut. E însă aprinsă lumina sub abat-jour, deși zorile pătrund prin perdele. Și deodată mă văd pe mine, stând pe pat, cu copilul adormit în brațe. Sufletul meu îmi vede trupul care s'a deșteptat, cum, cu mișcări line și pline de grijă, aceleași ca în fiecare dimineață, acoperă și îngrijește copilul.

Moș Crăciun s'a dus la fereastră și a deschis-o. Aer bun și viu năvălește de afară, dându-mi par'că puteri, vlagă nouă. Și atunci sufletul meu se apleacă odată cu trupul asupra odraslei mult iubite, murmurând: „Tu ești fericirea mea". Ce dimineață plină de nădejdi scânteia afară!

Moș Crăciun mă privea cum stau cu copilul blond în brațe; în ochii lui bătrâni și buni stărui o lacrimă care crescu încet-încet până pică jos. Era un dar mare.

LUCIA SCURTU

Colindul Ingerilor

Luminiță de argint
Aur, fir de pe veșmânt
Se coboară pe pământ
Lângă staulul cel sfânt
Slavă mare, dulce cânt
Luminiță de argint.

Coroniță de sulfină
Și de bucurie plină
Dintr'a Raiului grădină
Ingerii vin și se'nchină
Lângă-a Domnului Regină
Coroniță de sulfină.

Rază dulce dela soare
Veșnică neperitoare
Taină sfântă de'nchinare
Rugă preaînălțătoare
Cântec sfânt de sărbătoare
Rază dulce dela soare.

Stea divină și crăiasă
Stelelor împărătească
Floarea Cerului mireasă
Pentru magi ai fost aleasă
Veste bună bucuroasă
Stea divină și crăiasă.

Taină sfântă de credință
Lacrimă de biruință
Pentru suflet biruință
Creștinească năzuință
Fie lumii spre știință
Taină sfântă de credință.

Trandafir de'ncoronat
Cântecul s'a terminat
Ingerii ți l-au cântat
Serafimi te-au legănat
Heruvimi te-au alintat
Dormi, Isuse Impărat.

FLORIAN BADOIU

Colind

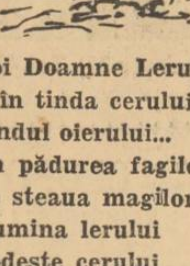

Leroi Doamne Lerului
sus în tinda cerului
colindul oierului...
Prin pădurea fagilor
suie steaua magilor
și lumina lerului
logodește cerului
rugile oierului.

Leroi Doamne Craiului
în lumina raiului
crește floarea soarelui;
crește legănându-se,
cerului rugându-se
și-mi păzește 'n colilii
leagănul Maichii Marii,
înfășat cu veșnicii.

Leroi Doamne Grâului
lângă unda râului
șade Maica Bunului,
împletind scutec frumos
pentru veacul luminos;
îngerii alături țes
datini albe pe ales
desmierdându-le cu vers.

Leroi Doamne Carului
lângă tronul harului
Dumnezeul Darului...
Cu veșmânt până'n pământ
leagă lumilor cuvânt;
iar pe drumul stelelor
înspre raiul milelor,
nafura colindelor...

DAN C. BALTEANU

Cel mai frumos dar de Crăciun

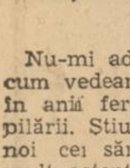

Nu-mi aduc prea bine aminte cum vedeam lucrurile — *atunci*, în anii fericiți ai neuitatei copilării. Stiu numai că — pentru noi cei săraci și împovărați — mult așteptatul Moș nu prea aducea mare lucru: unele înnoiri în îmbrăcăminte, ceva dulciuri și — poate — câte o carte-două, plus o masă ceva mai aleasă și chiar mai copioasă — stropită cu câteva păhărele de vin — lucru care, rar, se întâmpla în restul anului. Și sărbătorile se deșirau de pe ghemul vremii încet și liniștit — cu mai multă libertate decât de obiceiu, în mijlocul familiei întregite, în acea atmosferă curată, de tradiționalism și pietate, caracteristică micii burghezimi moldovenești, cu regulata participare la toate slujbele bisericești, pentru ca — a II-a zi după onomastica părinților — lucrurile să-și ia mersul normal.

De-atunci au trecut ani... 25 numai dela absolvirea liceului. Ca părinte și profesor am avut atâtea prilejuri minunate să apreciez darurile Unchiașului miraculos. A fost încă un pretext pentru pedagogul din mine să mă furișez în sufletele cu grijă lăcătuite ale copilăriei care e plină de atâta naivitate, sinceritate și poezie. Le-am urmărit — în felul acesta — dela cel mai neînsemnat, până la cel mai costisitor, la copiii săraci cari erau surprinși de faptul că puteau să se gândească la vreun dar — până la cei pe cari nu-i impresionează decât cadourile pretențioase. Am făcut-o și acasă — printre copiii mei, pe cari, până târziu, i-au făcut foarte curioși darurile de Crăciun, dar — în deosebi — în școalele pe unde am predat, la clasele începătoare, unde am rugat pe școlari să-mi comunice în scris cam ce ar dori să le ofere Moșul Copiilor cuminți. Iată — de ce, acum, ca unul care păstrez asemenea relicvii — răscolindu-mi saltarele, găsesc o adevărată comoară de dorințe legitime — floarea sufletului unei copilării, care — sunt ani de atunci — a sburat, dând loc vârstei adulte cu grijile și bănuielile ei. Spicuesc din ele:

Iată care era, pentru elevii unei clase — atunci — cel mai frumos dar pe care li l-ar fi putut aduce Moș Crăciun:

1. Cărți — doreau destui. Era încă epoca fericită a lecturii pasionate. Sportul — care ia, uneori, înfățișare de desmăț, — nu copleșise încă setea de frumos. Copiii de cl. III — de 12-14 ani — puteau cere pe: Jules Verne, ba încă: Istoria lui Mihai Viteazul de N. Bălcescu; In lume de Popovici-Bănățeanu; Poezii patriotice (?) de Nichifor Crainic; Femeia îndărătnică de Shakespeare, Wilhelm Tell de Schiller. Și lista — aleasă cu aceeași grijă—poate duce la întocmirea unei bune biblioteci prin alte dorințe ca: Lettres de mon moulin de Alph. Daudet; Don Quijote de Cervantes, care pe vremea aceea era la noi încă o carte pentru copii; Nucul lui Odobac (Gârleanu); Din goana vieții de Vlahuță, Cuore (Ed. de Amicis); Balade și idile (G. Coșbuc); Dela polul Nord la polul Sud (Sweden); Piciul (Daudet); Operele complete ale lui Al. Odobescu; Viața lui I. Creangă (Amintiri din copilărie); O lacrimă pe-o geană (Gârleanu); Ana Doamna (Gh. Silvan); Jack de Alph. Daudet; Basmele Românilor (P. Ispirescu); Guliver în țara piticilor (Swift); Fire de tort (Gh. Coșbuc). Ceva mai mult, un copil, a cărui mamă germană îl obișnuise cu această limbă, cerea lui Moș Crăciun: Lederstrumpfgeschichten și Erfindungen und Erfinden.

Negreșit nu pot să reproduc toată această listă de bune lecturi care — la o singură clasă, lua proporții atât de fantastice.

2. Ei i s'ar adăoga aceea a uneltelor școlare: creion toc rezervor, penar, cerneală, traforaj, vopsele și atâtea altele și a obiectelor de îmbrăcăminte: haine, mănuși, ciorapi, palton, patine, ghete, portmoneu, butoni, cremă de ghete, șireturi, fular, căciulă — toate dând pe față mai mult lipsurile garderobei copiilor săraci

3. Există însă și altfel de dorințe: banii constituesc cel mai frumos dar al copiilor obișnuiți să cheltuiască. E un dar care nu-i onorează și nu-i formează în vederea unei vieți curate. Se schimbă lucrurile când acești bani au o destinație frumoasă. Astfel unul din elevi îi cerea în vederea cumpărării unui aparat fotografic, altul pentru cărți, al treilea pentru a cumpăra mănuși tatălui său de ziua onomastică.

4. Lucruri mai costisitoare doresc, mai ales copiii bogați: aparat de radio, joc de tras la semn, lotto istorie, pușcă Flaubert, creion automat, traforaj, mecano, toc rezervor — și câte altele.

5. Sunt, de sigur, și destule dorințe lipsite de seriozitate, care dau mai bine pe față copilăria. Astfel sunt destui cari cer: bomboane, ciocolată, zaharicale, atâția cari ar vrea să se ducă la cinematograf; unul a cerut... un bilet de loterie, jocuri, surprize. E drept că doi elevi cer astfel de nimicuri spre a le oferi — fratelui sau verișoarei.

6. Sunt fără îndoială și unele dorințe stranii — acelea ale elevilor cari n'au întâmpinat pe Moș Crăciun cu note prea bune. Resemnându-se sau — poate — numai glumind, ei consideră drept cel mai frumos dar: o ceartă, o dojeană, ba chiar o bătaie, mustrările, urechiala, palme, toate motivate astfel: pentrucă n'am învățat, pentrucă m'am bătut cu un băiat, etc. Impresionantă este dorința unui copil care ar vrea ca Nașterea Mântuitorului să-i aducă: „un tablou cu fotografia mea, cu moțul tăiat, când eram copil mic".

Iată câteva din cele mai curente daruri pe care le doreau cu nerăbdare copiii noștri. Le doreau ieri — dar nu mă îndoesc că nici astăzi, nici mâine gândurile lor nu se vor îndepărta prea mult — de aceste ținte — care, botezate „cel mai frumos dar de Crăciun" — sintetizează visurile copilăriei orășenești de pretutindeni. In fața acestor constatări, cu câtă durere primeam unele pagini albe: ale acelor elevi cari — din cauza sărăciei — nu-și îngăduiau nici luxul de a... dori. E locul să amintesc aici rostul inițiativei colective, care — ținând seama de faptul că darurile de Crăciun nu sunt numai un privilegiu al copilăriei dar nu prilej fericit de a aduce, de a revărsa în suflete marea și adevărata bucurie a celui mai de seamă eveniment creștinesc — încearcă o armonizare, o împăcare, un fel de unificare a claselor sociale, căci — orice s'ar spune — nu ne este îngăduit să lăsăm nici un copil nedăruit în aceste zile mântuitoare. Iată cel mai frumos dar al sufletelor alese.

PAUL I. PAPADOPOL

———oxo ● oxo———